

ZPRAVODAJ

č. 28 | 2023

Pro své členy vydává Asociace malířek a malířů kraslic ČR

ÚVODNÍK

Sešel se zase rok s rokem a na mě je vždy, abych zahájila noviny oslovením vás všech. Píšete ještě v dnešní době dopisy a někdy vás trápí, jak začít? Stejně je to dnes se mnou. Nechci se opakovat, popisovat barevný podzim a vlastně, proč ne! Prožíváme ten letošní teplý čas všichni stejně. Ještě se můžeme ohřívat na sluníčku při procházkách a jako pilní pěstitelé sklízet úrodu. Ale až se vám dostane do rukou tento Zpravodaj, to už bude počasí doufám zimní a budeme se připravovat na vánoční svátky. Často od lidí slyším, že je vůbec tak neberou, že je neslaví, nebo dokonce odjedou z domova na dovolenou, do cizích krajín. Proč se ochuzovat o krásnou atmosféru, o naše tradice, o to kouzlo, které přináší? Pro naše maminky - hospodyňky, přichází

čas velkého úklidu, vaření, pečení. Když je pak všechno hotovo, připraveno, přijde krásný sváteční čas a pohoda. Já osobně mám Vánoce moc ráda, už ten advent, který tomu předchází, si užívám a těším se na dny volna, pohody, teplého čaje a k tomu si vychutnávám dobré vánoční cukroví.

To už budeme mít poslaný Zpravodaj všem, nastane chvíle volna a v Galerii kraslic se sejdeme až po Novém roce, t.j. 7.1.2024, kdy začnou kurzy v malování kraslic pro děti.

Přeji vám všem, abyste si také tu pohodu užili, sešli se s rodinou a přáteli. K tomu hodně zdraví a lásky přeje

Ludmila Kubálková

Akce Galerie kraslic

- S nadcházejícím podzimem vždy začínáme přemýšlet nad velikonoční výstavou. Protože každá výstava má i svůj doprovodný program, musely jsme vymyslet nové zajímavé téma. Tentokrát bychom rády doplnily výstavu lisovaným užitkovým sklem, z druhé poloviny minulého století. Jedná se o různé mísy, misky, podnosy, vázy, sklenice a jiné podobné druhy. Požádaly jsme občany Libotenic, pokud má někdo doma takové sklo a byl by ochoten nám ho zapůjčit pro výstavu, budeme moc rády.

- V předvánočním čase jsme opět vyráběly adventní věnce a dekorace. Tato akce se pořádá už od roku 2009 a pokaždé má velký úspěch.

- V loňském roce jsme po delší přestávce obnovily pečení a zdobení perníčků. Tentokrát se peklo a zdobilo tři dny. Nejdříve jsme se sešly na celé dopoledne u válu a vyhráté trouby. Při tom se probralo všechno možné, co se za půl roku v obci stalo. Při malování a zdobení perníčků s dětmi panovala dobrá nálada. Účast byla hojná a všem se to moc líbilo.

Olga Hovorková

INFORMACE

Výstavy v roce 2023

- Městská knihovna Kraslice
- Městská knihovna v Roudnici nad Labem

Letos opět v době velikonočních svátků jsme měli Galerii kraslic otevřenou pro návštěvníky, bez objednání. Měli jsme rozdělené služby po dvou, abychom hostům podali výklad o Galerii a uložených sbírkách. A někdo musel být v prodejním stánku, kde si návštěvníci mohli koupit kraslice a další suvenýry.

Členské příspěvky

i nadále zůstávají ve výši 200,- Kč na rok.

Příspěvky můžete poslat bankovním převodem na účet: 157264565/0300. Variabilní číslo uveďte číslo složenky.

Kraslice v Kraslicích

Je již tradicí, že se každým rokem koná v Kraslicích výstava, nazvaná příznačně „Kraslice v Kraslicích“. V letošním roce, ve dnech 23. 3. – 26. 3., se konal již 22. ročník. K vidění byla expozice kraslic zapůjčená z naší Asociace malířek a malířů kraslic, a také moje kolekce 21 krojovaných panenek, které výstavu vždy vhodně doplňují. Tato akce je v Česku veřejnosti velmi známa a těší se stále oblibě. Výstava byla uskutečněna pod vedením ředitelky Ing. Aleny Botlíkové. Výstavy se pravidelně zúčastňují členové naší Asociace a prezentují svou tradiční techniku. I v letošním roce své nezaměnitelné umění předváděli Pavel a Jakub Pouličkovi (vosková batika), Iva Sieberová (lepení slámou), Josefa Jordánová (vyškrabované a malované), Bohumila Šarounová a její vnučka (vosková batika-Chodské straky), Ludmila Kubálková (vyškrabované), Olga Hovorková (velikonoční dekorační panenky) a Lenka Volková (lepení slámou, jezerní sítina, voskový reliéf). Výstavu tradičně hojně navštěvují žáci základních škol a školek v Kraslicích. Stalo se tradicí, že výstava každoročně přiláká i početné návštěvníky ze sousedního Německa. Podobně také Češi rádi navštěvují německé akce. V rámci programu výstavy si účastníci mohou zkusit vyzdobit kraslice a seznámit se tak s tradičními tech-

nikami a jejich úskalími. Kromě kraslic jsou též na výstavě k vidění tradiční jarní řemesla a výtvarné a keramické výrobky z Domu mládeže v Kraslicích.

Tato výstava je pro nás účastníky příjemná akce a vždy se těšíme na nový ročník. „Kraslice v kraslicích“ jsou pro nás všechny zúčastněné srdeční záležitostí.

Lenka Volková

Návštěva v Galerii kraslic v Libotenicích a aktivity v Plzni

Zdravím vás, bydlím v Plzni a nedávno jsme s partnerem navštívili Galerii kraslic v Libotenicích. Za provedení krásnou galerií moc děkuji paní předsedkyni Hovorkové! Říkala jsem, že mě v roce 2010 přijali do Asociace s tím, že tahy voskovým reliéfem mám pěkné, ale velká barevnost neodpovídá tradicím. Jako samouk jsem je měla tehdy nabarvené zeleně, červeně, žlutě a černě a rovněž voskovky byly barevné. Paní předsedkyně mě překvapila, že si vzpomíná a ukázala nám skříň, kde jsou pečlivě seřazené a očíslované ploché krabice, s kraslicemi každé členky.

U nás vše začalo tak, že v rodině partnera měli kupované kraslice ze 70. let, tzv. chodské straky. Barvu fuchsin anilin autorka měla z Rakouska. Podle nich a podle pohledů, začal partner s jeho dcerkou v roce 2001 dělat voskové reliéfně zdobené kraslice. Podklad jsme natírali tmavými barvami, a tím jsme je začali mít dost barevné. Až po vyjádření Asociace, jsem se snažila o střídmější barevnost. Několik let po sobě jsme všichni tři předváděli zdobení na velikonočních akcích střediska pro děti Motýl v Plzni. Protože se velikonoční zdobení začalo pravidelně pořádat i přímo u nás v Plzni-Radčicích, kde obětavé dobrovolnice vařily a barvily plata vajec a místní výtvarnice na nich učila zdobení voskem, tak i já jsem začala předvádět reliéfním voskem a pomáhala spolupřádat. Musím přiznat, že jsem ukazovala i vrtání madeirových kraslic vrtačkou, což návštěvníky

velice zajímalo a rádi si je vyzkoušeli. Víím, že Asociace tuto novodobou techniku neuznává, jejím posláním je udržovat tradiční techniky zdobení kraslic.

Asi v roce 2016 začal velikonoční jarmark pořádat i pan Lobkowicz na svém zámku v Plzni-Křimicích. Dokud to bylo uvnitř, tak jsem také ráda předváděla. Nyní se akce koná venku, tam je bohužel plamínek i při pěkném

počasi slabý, takže se nedá malovat. Měla jsem nabídky předvádět na jarmarku v ZOO Plzeň, ale to jsem ze stejného důvodu odmítla.

V Plzni se dělá více akcí, jistě by byl o ukázky zájem, ale čtvrtým rokem dělám předsedkyni SVJ v bytovém domě a to zabere dost energie i času. Dokážu tak ocenit to množství práce, přemýšlení a volný čas, který věnují členky a další dobrovolníci činnosti Asociace. Kromě kraslic reliéfním voskem, dělám každý rok dvě kraslice škrábané, pro partnera a syna, na kterých zobrazím významné rodinné události za poslední rok. Je to naivní umění, ale je to pro nás jako kronika nejhezčí.

Přeji Asociaci malířek a malířů kraslic a všem členkám hodně radosti ve zdobení kraslic a plno pěkných akcí!

*Ing. Miroslava Matějová
z Plzně-Radčice*

Znovunalezená dovednost

Již dříve jsem se zmiňoval o kraslicích z Ostrožské Nové Vsi a úpadku zájmu k jejich zdobení. I přes mou intervenci na Obecní úřad k nápravě po léta nedošlo. Nedávno jsem se od paní Marie Vlčkové dozvěděl, že skupina novoveských žen - paní Anna Řezáčová, Jitka Zalubilová, Zdenka Botková, Veronika Shusterová a Andrea Mikulčíková ji požádaly, aby je toto umění naučila a u některých obnovila znalosti zdobení květinovým vzorem. Scházejí se každé pondělí v místním kulturním zařízení – selské izbě. Na jejich učení se podílí i Naďa Kubisová. Když jsem je navštívil, probíhalo toto jejich setkání tradičním způsobem. Když se pět ženských setká u kávy a zákusku, proberou nejprve dění v obci a potom se pustí do malování. Zavzpomínali jsme si na naše mladá léta, kdy jsme každý s malováním začínali a jaké byly praktiky v přípravě barev, dokud ÚLUV neposkytoval anilinové barvy. Pak jsme probrali, která tetička co a jak

malovala a čím byla známá. Přitom jsme domlouvali, co bude příští týden a hlavně následnou návštěvu ve zlínském muzeu, kde jim slíbily prohlídku sbírky kraslic, které muzeum vlastní.

Když jsme se v Muzeu setkali, paní kurátorka byla velmi vstřícná a postupně nám vytahovala všechna plata s kraslicemi, abychom se potěšili i jinou technikou. My jsme hledali hlavně novoveské a nebylo jich málo. Některé měly určeného autora, tedy malířku, ale u některých jsme byli nápomocni v určení, protože jsme práce našich babiček znali. Pomohli jsme si tedy navzájem. Při odchodu paní Řezáčová nabídla paní kurátorce, že pokud bude Muzeum potřebovat nějakou ukázkou zdobení, ať se bez obav přihlásí. A jako dar jsme Muzeu do jejich sbírky nabídli vlastní kraslice.

Pavel Pouliček

Jak pokračuji

V minulém Zpravodaji jsem dostala prostor, napsat o tom, jak jsem začínala, teď bych se s vámi chtěla podělit, jak pokračuji. Mám malou dílničku u domku, kde pořádám kurzy pro děti ale i pro dospělé, a mohou si ke mně přijít namalovat své kraslice. Po Vánocích mě oslovila speciální škola v Počernicích, abych přijela a ukázala dětem, jak se malují kraslice. Bylo to na celý den, a byl to skvělý zážitek. Děti se zapojily, a byly fakt moc šikovné, a snažily se namalovat si své kraslice. Pod vedením svých asistentek si namalovaly krásné kraslice dle svého nápadu. Pro mě to byla velká zkušenost, jak některé děti, i přes to, že jsou zdravotně znevýhodněné, si s radostí a elánem malovaly svoje kraslice, tak jak by to viděly oni.

Také mě oslovila školní družina v Čelákovcích, kde jsme malovali s dětmi celé odpoledne, a děti si odnesly své výtvary. Byly nadšené, jak si mohou sami namalovat své kraslice a doma vystavit. Po celou dobu před

Velikonocemi jsem měla hodně návštěvníků ve své dílničce a také si mohli zakoupit a odnést namalované kraslice ode mne. Já maluji po celý rok kraslice a dělám to velkou radost a potěšení. Již nyní se domlouvám s okolními vesničkami, kdy bych mohla přijít a ukázat, jak se malují kraslice a aby si lidé mohli zkusit nama-

lovat své kraslice. Připojuji pár fotek ze školy, družiny a kurzů malování kraslic.

Také bych vás chtěla pozvat do své dílničky do Sedlčánek u Čelákovic.

Vlastimila Lennerová

Návštěva u paní Rusové a manželů Mrázových

Jsme seskupení lidových tvůrců po celé Republice, často máme k sobě daleko, a tak se někdy vydáme na návštěvu, abychom se setkali.

V červnu jsme jely za paní Annou Rusovou do Červeného Kostelce. Vzhledem k jejímu věku (95 let), jsme návštěvu nechtěly odkládat. Moc si ji vážíme, pro její dokonalé kraslice zdobené slámou, ve kterých je mistrem nad mistry. Vychovala v tomto oboru velké množství děvčat, které jak doufáme, budou pokračovat v jejích šlépějích! Bohužel zesláblý zrak jí už nedovoluje zdobení kraslic, ale stále je činná, pořádá výstavy kraslic, krojovaných panenek a dělá přednášky o lidové tvorbě. Opravdu obdivujeme, co všechno ještě zvládá. Velkou

oporu má v přátelství s rodinou manželů Mrázových ze Zbečniku. Těm děkujeme za milé přijetí a poskytnutí noclehu, během této návštěvy. Paní Miroslava Mrázová je též naší členkou, která zdobí kraslice vyškrobáním a je všestranným vyznavačem lidového umění. Byly jsme pozvané na výlet do okolí, do meditační zahrady v Hronově. Také jsme navštívily mlýn prarodičů bratří Čapků, kde je vytvořena nová expozice. Druhý den jsme navštívili lázně v Polsku Kudova Zdroj. Paní Rusové i Mrázovým děkujeme za pohostinnost a milé přijetí. A všem přejeme především hodně zdraví!

Ludmila Kubálková a Olga Hovorková

Rodným krajem

(úryvek z Vlastivědného sborníku kraje Aloise Jiráska, Boženy Němcové a bratří Čapků, rok 2008)

“Ještě pár slov k mé krasličářské činnosti. Ona lidová tvorba patří ke kulturnosti národa. A mně opravdu obohatala život. Učím děti této naší lidové tradici již třicet let a jsem ráda, že zde po mně něco zůstane. Mám také radost, že po všechna ta léta se mí žáci umisťují v celostátních soutěžích na předních místech a náš kraj je zařazen do kraslicových oblastí.”

“A nyní k mé poezii. Připadá mi jako vyjádření snů. A ty má snad každý z nás. Já jsem se narodila v malé chaloupce u lesa, kde v zimě přicházely srnky co nejbliže k naší zahrádce a já je tak ráda pozorovala oknem. To se v takových chvílích rodí v hlavě samá něžná slova, i ty básničky. V mém dětství se ještě svítilo petrolejovou lampou, venku byly tmavé noci s nebem plným hvězd... I nyní, stojí-li člověk pod tajemným Vesmírem, musí cítit pokoru. V té chvíli snad ani sebelepší verše nevyjádří velikost všeho, co ještě neznáme.”

“Podněty k veršům? Obsahy našich myšlenek nás někdy svádí, abychom je vtěsnali do několika vět. Dotýkají se naší lásky k životu, vnímáme životní rytmus přírody, pohledy na svítání nových dnů, západy slunce, barvy,

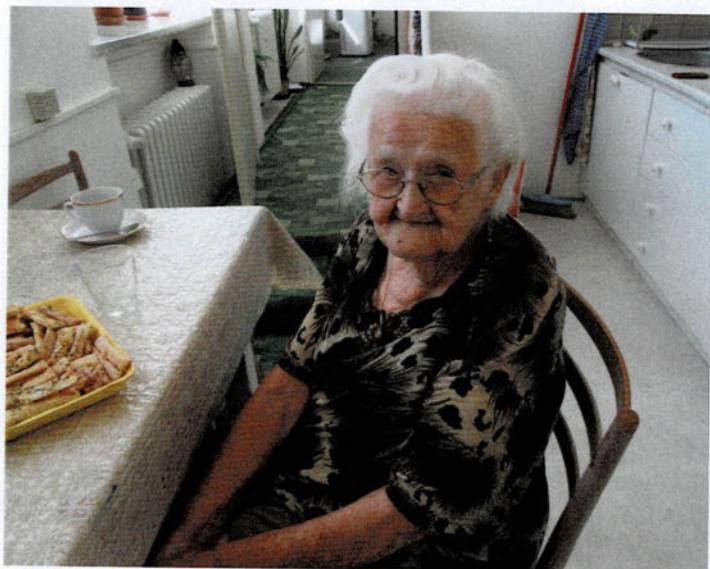
světlo, ticho kolem nás a také vzpomínky. A těch má každým z nás tolik, že se z nich dá čerpat stále. Na podzimní ohničky s vůní pečených brambor, na kouzlo jarních kaluží, na zaváté cesty, na přilet vlaštovek, na drobné radosti i bolestné chvíle života. A ten kolotoč našich dnů nám často nedá ani čas zamýšlet se nad jednotlivými dojmy a jen občas s podivnou nostalgií vezmeme do rukou tužku a zapíšeme pocit, které vnímáme i srdcem.”

“K volné skladbě některých mých veršů bych snad dodala jen to, že hledání rýmů není nutné. Stačí, když verš celkově dobře zní a vyjadřuje to, co chci říct. Ona se někdy těžko hledají neotřelá slova, aby plně vyjádřila myšlenku. A smysl poezie v mém životě? Snad mi pomáhá dívat se na věci kolem nás trochu poeticky. Vidím například pod drsnou slupkou člověka i jeho velmi citlivou duši. Vidím i na stromech bez listů roztodivné tvary větví, vidím krásu našeho kraje a vnímám i nádherné tradice, které jsme zdědili po předcích. A myslím, že se ve všem projevuje i naše láska k životu, kterého bychom si měli opravdu vážit.”

Anna Rusová

Návštěva u Paní Františky Poláčkové

V našich řadách máme úžasnou členku paní Františku Poláčkovou (97 let), žijící na jižní Moravě v Archlebově. S paní Poláčkovou jsme často ve spojení po telefonu, ale osobní návštěva je přece jen něco jiného. Předem jsme se ohlásily a v září jely rychlíkem směr Morava. Shledání bylo pro nás dojemné, i když to nebyla návštěva první. Bydlí samostatně v bytě s přiléhající zahrádkou a stále všechno zvládá, s pomocí hůlky. Je malířkou škrábaných kraslic, kterých za svůj život vyrobila nespočet. Zdobit kraslice škrábáním naučila také mnoho svých následovnic.

Poseděly jsme s paní Poláčkovou do odpoledních hodin a pořád bylo o čem povídat. Má stále bystrou hlavu, její vzpomínky z hluboké minulosti jsou moudré, stejně tak úsudky o současnosti. Setrvaly jsme na návštěvě do odpoledních hodin a pak pokračovaly dál. Když už jsme byly tak daleko od domova, naplánovaly jsme si ještě výlet do Lednice a Valtic. Oba zámky jsou krásné, zvláště v Lednici nádherné květinové parky. Pro náš výlet jsme měly pěkné počasí, tak jsme si to hezky užily.

Ludmila Kubálková a Olga Hovorková

Návštěva paní Ployer z Rakouska v Praze

Velikonoce pro mě znamenají mimo sváteční atmosféru největších církevních svátků, také řadu akcí spojených s velikonočními zvyky, hlavně s kraslicemi. Mimo akcí u nás - Jarmark na Malostranském náměstí, Kraslice v Kraslicích, v Jinonicích, na Jižním městě a při jiných příležitostech, jsem měla možnost zúčastnit se také velmi zajímavých setkání v Rakousku. Bylo to na pozvání paní Dany Ployer, češky, která se do Rakouska provdala. Tam pořádá velikonoční setkání, na které zve krasličárky z Čech, Slovenska, Polska, Maďarska a samozřejmě je zastoupeno Rakousko. Sama také kraslice maluje. Velmi milá paní Ployer projevila přání se s námi setkat při své návštěvě Prahy, kam přijela i s manželem letos v červnu. Setkaly jsme se s nimi spolu s paní Lenkou Volkovou, v hotelu a nabídly jí, že jí budeme v Praze doprovázet, ale to jsme nevěděly, že ona Prahu dobře zná, protože její dávní předkové pocházeli z Prahy. A tak jsme na její přání navštívily obrazárnu na Hradě a výstavu o Josefu Mánesovi ve Valdštejnské jízdárně. Pak jsme jely do Břevnovského kláštera, kde byla v parku na panelech výstava obnovených různých historických objektů, které ovšem příslušné instituce z jakýchkoliv důvodů nechaly zchátrat až do demoliční podoby, aby je následně draze obnovily. Ale většinou se to povedlo a paní Ployer se to velmi líbilo. Při zpáteční cestě jsme se dostaly ke Karlovu mostu, kde jsem se do-

zvěděla zajímavosti, že jsem jen zírала. Ona paní Ployer nebyla jen tak někdo. Její rodina měla ve středověku výsadní postavení při údržbě Královského hradu. Měli za úkol udržovat v čistotě komíny hradu. Což bylo velmi důležité, protože požáry od špatných ohnišť a komínů, dokázaly zničit celá města. Ostatně požár z roku 1541, který vznikl od vznícení oleje při vaření, zničil Malou stranu a celé Hradčany i s hradem. Jeden z jejich předků také přispěl k zajímavé události. Při čištění komína hradního krbu, vyslechl domluvu nějakých spiklenců, kteří se chystali otrávit císaře Rudolfa II. Nelenil a císaře varoval. Císař mu nevěřil, ale když večeri, kterou mu přinesli, dal svému psovi, který ji sežral, natáhl se a byl mrtvý. Pochopil, co mu hrozilo. Velmi se rozzlobil, nechal prohledat hrad, spiklence se podařilo chytit a potrestat. No můžeme předpokládat jak. Kominíkovi se odměnil tím, že ho povýšil do měšťanského stavu, což byla ve středověku velká pocta. Rodině se De-Martini se začalo dařit, takže časem vlastnili celý objekt domu v ulici U Lužického semináře. V objektu dosud stojí středověký komín, je vidět z Karlova mostu, upomíná na historii rodu De Martini. Paní Ployer se vycházka snad také líbila a pokud navštíví Prahu, jsme jí rády k dispozici. Byl to hezký den, na který rády vzpomínáme.

Josefa Jordánová

Přání

*Když píší pozdrav vánoční -
vzpomínám
co chtěla bych Vám opět přát.
Snad plno pohody a klidu
u rozsvícených svíček -
dostatek lásky od těch nejbližších
aby Vás v srdci mohla stále hřát.*

*A také snění -
vždyť kouzlo osvětlených oken
v nás stále přetrvává
zvlášť nyní - ve dnech svátečních.*

*Ale I procházky do zimní krajiny.
Prošlápnout závěje,
očima pohládit bílou zem,
radostné návraty do tepla domovů -
rozdupat u dveří sníh,
z rukávů setřást sněhové vločky
a vejít tam - do vlastního závětří
a vědět, že to již není jenom sen -
ale kde všechno zavoní
stroměčkem, jmelím a cukrovím
a take nádherným pocitem štěstí.*

Anna Rusová

autorka kraslic: Ludmila Odstrčilová

*Hodně zdraví, štěstí a osobní
pohody v roce 2024 Vám přeje*

Asociace malířek a malířů
kraslic ČR Libotenice

Kontakty

Galerie kraslic
Libotenice 40
412 01 Litoměřice

galeriekraslic@seznam.cz
www.galeriekraslic.cz

Olga Hovorková
předseda organizace
tel.: 777 653 203

Ludmila Kubálková
člen výboru
tel.: 775 257 078